

PREDKLADACIA SPRÁVA

Úrad vlády Slovenskej republiky predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh zákona“).

Návrh zákona predstavuje realizáciu úlohy B.1 uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 340 zo 16. júna 2021 k „Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na mesiace jún až december 2021“, úlohy B.17 uznesenia vlády č. 468 z 15. júla 2020 k „návrhu na určenie gestorských ústredných orgánov štátnej správy a niektorých orgánov verejnej moci zodpovedných za prebratie a aplikáciu smerníc“ a úlohy č. 27 Plánu legislatívnych úloh vlády na rok 2021.

Predmetom návrhu zákona je transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 z 23. októbra 2019 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie (Ú. v. EÚ L 305, 26.11.2019) v platnom znení (ďalej len „smernica (EÚ) 2019/1937 v platnom znení“). Obsahom návrhu zákona je najmä prebratie jednotlivých článkov smernice (EÚ) 2019/1937 v platnom znení do súčasného znenia zákona. Východiská ako i prehľad zásadných navrhovaných zmien je podrobne uvedený vo všeobecnej časti dôvodovej správy. Uvedená smernica (EÚ) 2019/1937 v platnom znení do dnešného dňa nebola dostatočne, v plnej miere a správne transponovaná do slovenského vnútroštátneho právneho poriadku. Z tohto dôvodu Slovenskej republike hrozí nesplnenie záväzkov vyplývajúcich zo Zmluvy o pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii nedodržaním lehoty určenej na prebratie smernice (EÚ) 2019/1937 v platnom znení.

Európska komisia dňa 27. januára 2022 už adresovala Slovenskej republike formálne oznámenie C(2022)500/27 vydané v súlade s článkom 258 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ktorým Európska komisia začala voči Slovenskej republike konanie o porušení zmlúv vedené pod číslom 2022/0188 z dôvodu neoznámenia transpozičných opatrení smernice (EÚ) 2019/1937 v platnom znení. Dňa 15. júla 2022 Európska komisia adresovala Slovenskej republike už odôvodnené stanovisko C(2022)4027 final týkajúce sa aj konania o porušení zmlúv vedeného podľa čl. 258 Zmluvy o fungovaní Európskej únie pod číslom INFR(2022)0188, ktoré je vedené z dôvodu neoznámenia transpozičných opatrení smernice (EÚ) 2019/1937 v platnom znení. Slovenská republika dňa 28. septembra 2022 oznámila čiastočnú transpozíciu smernice (EÚ) 2019/1937 v platnom znení do zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Obsahom návrhu zákona je aj návrh na sprísnenie sankcií (pokút), pričom navrhované sprísnenie je potrebné vnímať najmä v kontexte požiadavky čl. 23 ods. 1 smernice (EÚ) 2019/1937 v platnom znení, ktorý stanovuje povinnosť pre členské štáty prijímať účinné, primerané a odrádzajúce sankcie uplatniteľné na fyzické alebo právnické osoby. Platnú právnu úpravu výšky sankcií v tomto smere nebolo možné považovať za dostatočne odrádzajúcu a z tohto dôvodu sa navrhujú vyššie sankcie za porušenie zákona. Nad rámec transpozície sa navrhuje zmena názvu

Úradu na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti a to na kratší názov „Úrad na ochranu oznamovateľov“.

Návrh zákona nebol predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania. Návrh zákona bol predmetom skráteného medzirezortného pripomienkového konania, rokovania Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky a rokovania Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky. Návrh zákona sa na rokovanie predkladá s rozporom s Protimonopolným úradom Slovenskej republiky, Žilinským samosprávnym krajom, Úradom na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti a Úradom na ochranu osobných údajov.

Dátum účinnosti návrhu zákona sa navrhuje od 1. apríla 2023 vzhľadom na predpokladanú dĺžku legislatívneho procesu, okrem čl. I bodov 17, 18, 25, 26, 40, 41 a 44 návrhu zákona, v prípade ktorých sa navrhuje účinnosť od 1. septembra 2023 a to z dôvodu legisvakancie, nakoľko predkladateľ považuje za vhodné poskytnúť dostatočne dlhé obdobie pre oboznámenie sa adresátov práva s novou úpravou.